

Masterplan med formål/synopsis for SPEAM-kurser Ny målbeskrivelse 2026

Fase 3 kurser

Emne:

Endokrinologi, 1 dag

Kompetencer:

K317, K102, K103, K313 og K214

Synopsis:

Gennemgang af udredning, behandling og visitation af hyppige endokrinologiske sygdomme i almen praksis, herunder diabetes, thyroideasygdomme og osteoporose samt mindre hyppige tilstande som PCOS, hypogonadisme og forstyrrelser i calciumstofskiftet. Derudover inddrages håndtering af helbredsmæssige gener relateret til overvægt. Der er fokus på diagnostik, behandling, forløbskoordination og opfølgning ved type 2-diabetes i henhold til gældende kliniske retningslinjer, herunder risikovurdering, livsstilsintervention, medicinsk behandling, rehabilitering, håndtering af hyper- og hypoglykæmi samt senkomplikationer. Desuden gennemgås diagnostik og visitation ved type 1-diabetes, herunder identifikation og akut henvisning ved diabetisk ketoacidose. Gennemgang af opsporing og visitation ved gestationel diabetes samt rådgivning af gravide med diabetes og stofskiftesygdom. Kurset omfatter desuden udredning og behandling af thyroideasygdomme og osteoporose, inkl. monitorering og behandlingsjustering samt opstart af primær behandling ved ukompliceret hyperthyreose.

Formål:

At kursisten kan varetage en helhedsorienteret, fagligt kompetent og tryk håndtering af patienter med diabetes, thyroideasygdomme, osteoporose og øvrige endokrinologiske lidelser i almen praksis – både hos patienter med kronisk sygdom og hos gravide. Kursisten skal kunne fungere som tovholder i længerevarende kroniske forløb samt identificere akutte tilstande og komplikationer og iværksætte relevant handling og visitation.

Emne:

Neurologi, 1 dag

Kompetencer:

K102, K206, K310

Synopsis:

Kurset omhandler håndtering af neurologiske problemstillinger hos voksne i almen praksis med fokus på diagnostik, initial behandling og visitation. Der arbejdes systematisk med udredning af patienter med hovedpine, herunder spændingshovedpine, medicinoverforbrugshovedpine, migræne samt akutte behandlingskrævende hovedpiner. Endvidere gennemgås vurdering og visitation af patienter med neurologiske symptomer som pareser, kramper, tremor, paræstesier, sansetab, svimmelhed og neurogene smerter og polyneuropati, herunder klinisk neurologisk undersøgelse, differential diagnostik og

identifikation af alarmsymptomer. Kurset omfatter desuden håndtering af patienter med demens i almen praksis, herunder basal udredning, visitation, tværsektorielt samarbejde samt håndtering af adfærdsforstyrrelser og etiske/juridiske aspekter ved informeret samtykke hos inhabile patienter. Undervisningen er praksisnær og case baseret med kobling til den almenmedicinske tovholderfunktion.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i at diagnosticere, behandle og visitere patienter med neurologiske symptomer og sygdomme i almen praksis, herunder hovedpine, akutte neurologiske tilstande og demens, samt sikre faglig, etisk og tværsektoriel håndtering af disse patientforløb.

Emne:

Ledelse i almen praksis 2, 1 dag

Kompetencer:

K303

Synopse

Kurset omhandler ledelse og administration i almen praksis, med fokus på koblingen mellem ledelse, administration og klinikdrift. Der gives indsigt i de administrative, juridiske og økonomiske rammer for praksisdrift, herunder forståelse for overenskomstforhold, honorering, økonomistyring, indsigt i virksomhedsdrift, praksis- og ejerformer, kontraktforhold samt arbejdsmiljø- og arbejdsgiveransvar, herunder APV.

Formål

Formålet er at styrke uddannelseslægen kendskab til og organisatoriske forståelse for de administrative, juridiske og økonomiske rammer, herunder forpligtelser og rettigheder, for praksisdrift og reflektere over balancen mellem faglig kvalitet, trivsel og bæredygtig drift i en almen praksis.

Emne:

Ledelse i almen praksis 3, ½ dag

Kompetencer:

K302

Synopse

Kurset omhandler ledelse og administration i almen praksis med fokus på lægens overgang fra kliniker til også at varetage rollen som driftsleder. Der arbejdes med organisering af den daglige drift, herunder arbejdsplanlægning, prioritering og akutfunktion, samt pædagogisk ledelse gennem supervision og intern undervisning. Endvidere inddrages undervisning i ledelsesværktøjer, personaleledelse, uddelegering, konflikthåndtering, kompetenceudvikling og kvalitetsudvikling. Undervisningen er praksisnær og koblet til konkrete ledelsesopgaver og refleksion over en bæredygtig og velfungerende praksis.

Formål

At styrke uddannelseslægens kompetencer i ledelse og drift af almen praksis, herunder kunne strukturere og balancere den daglige arbejdsplan, sikre klinikkens flow og organisering samt anvende relevante

ledelsesværktøjer i relation til uddelegering, kompetenceudvikling, supervision, undervisning og konflikthåndtering.

Emne:

Professionsetik ½ dag

Kompetencer:

Dele af: K101, K102, K203, K206, K302, K303

Synopse:

Kurset omhandler almenmedicinsk professionsetik med fokus på den praktiserende læges rolle, identitet og etiske ansvar i mødet mellem patient, profession og samfund. Der arbejdes med forståelsen af almen praksis

som et etisk praksisfællesskab, hvor klinisk dømmekraft, kontinuitet og patientcentrering forvaltes under hensyntagen til prioritering, ressourceanvendelse og samfundsmæssige rammer.

Undervisningen tager udgangspunkt i etiske dilemmaer fra klinisk hverdag, herunder tavshedspligt, informationspligt og samtykke, visitation og prioritering, tværsektorielt samarbejde, dokumentationskrav samt balancen mellem standardisering og individuel klinisk vurdering. Endvidere inddrages den organisatoriske kontekst, hvor lægen også agerer virksomhedsleder med ansvar for faglig kvalitet, personale, arbejdsliv og bæredygtig drift. Undervisningen er refleksion, dialog- og case baseret og understøtter udvikling af professionel identitet, etisk refleksionsevne og fælles professionsforståelse.

Formål:

At styrke uddannelseslægens evne til at identificere, analysere og håndtere etiske dilemmaer i almen praksis med afsæt i professionsetiske principper, klinisk dømmekraft og patientcentreret behandling. At opnå kendskab til centrale lovgivningsmæssige og etiske rammer, herunder tavshedspligt, informationspligt, samtykke og sundhedslovens bestemmelser samt kunne navigere i brydningsfeltet mellem etik, jura og klinisk praksis. Derudover er formålet at understøtte udviklingen af uddannelseslægens professionelle identitet og ansvar i relation til prioritering, visitation, samarbejde og praksisdrift samt at give grundlag for refleksion over en etisk, bæredygtig og fagligt ansvarlig almen praksis.

Emne:

Børn & unge 2, 1 dag

Kompetencer:

K305

Synopse:

Kurset omhandler håndtering af børn og unge med psykisk mistrivsel i almen praksis med fokus på tidlig identifikation, vurdering, primær udredning, rådgivning og visitation. Der arbejdes med børn og unge, der præsenterer sig med såvel tydelige som mere uspecifikke symptomer, herunder angst, depression, ADHD, opmærksomheds- og adfærdsforstyrrelser, spiseforstyrrelser, skolefravær, indlæringsvanskeligheder samt funktionelle og tilbagevendende smerteklager. Der er særligt fokus på det truede barn, herunder risikofaktorer for psykisk, social og somatisk mistrivsel samt vurdering af samspillet mellem barn og

omsorgsperson. Kurset omfatter håndtering af mistanke om omsorgssvigt, vold eller seksuelle overgreb, herunder lægens ansvar i relation til underretning, sociallovgivning og tværsektorielt samarbejde.

Undervisningen adresserer desuden lægens rolle som tovholder og familiens guide i systemet med fokus på samarbejde med forældre, skole, PPR, kommune og børne- og ungdomspsykiatri. Undervisningen er praksisnær og case baseret og understøtter vurdering, kommunikation og koordination i komplekse børne- og familieforløb.

Formål:

At styrke uddannelseslægen i at identificere, vurdere, udrede og visitere børn og unge med psykisk mistrivsel i almen praksis. At kunne reagere fagligt, etisk og lovgivningsmæssigt korrekt ved bekymring for barnets trivsel, herunder ved mistanke om omsorgssvigt, vold eller overgreb, samt kunne foretage relevant underretning. Styrke kompetencer i at varetage rollen som tovholder i længerevarende børne- og familieforløb gennem rådgivning, samarbejde og koordination med tværsektorielle samarbejdspartnere med henblik på en helhedsorienteret indsats.

Emne:

Kronisk sygdom og multimorbiditet, 1 dag

Kompetencer:

K312, K313, K314, K319

Synopsis:

Håndtering af patienter med kronisk sygdom og multimorbiditet i almen praksis med fokus på helhedsorienteret behandling, monitorering og organisering af langvarige og komplekse forløb. Der arbejdes med begreber som multisygdom, behandlings- og symptombyrde, populationsansvar og relationel kontinuitet samt med den bio-psyko-soziale sygdomsforståelse. Kurset har fokus på organisation af kronikeromsorgen i almen praksis, herunder årsstatus, overblikskonsultationer, forløbsplaner og populationsdata. Der arbejdes med prioritering og behandlingsjustering i takt med sygdomsudvikling, håndtering af manglende compliance samt etablering og vedligeholdelse af behandlingsrelationen samt rollen som tovholder i tværfaglige og tværsektorielle forløb med inddragelse af kommunale sundheds- og rehabiliteringstilbud, hjemmepleje og sygehusvæsen. Undervisningen er praksisnær og case baseret med inddragelse af kursisternes egne erfaringer og refleksion over bæredygtig organisering af indsatsen.

Formål:

At styrke uddannelseslægen til selvstændigt at varetage helhedsorienteret behandling, monitorering og opfølgning af patienter med kronisk sygdom og multimorbiditet i almen praksis. At kunne prioritere og justere behandling i komplekse forløb, etablere og vedligeholde behandlingsalliance samt håndtere behandlingsbyrde og manglende compliance, og styrke kompetencer i at organisere kronikeromsorgen på både individ- og populationsniveau, herunder anvende forløbsplaner og populationsdata, uddelegere opgaver samt indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde med henblik på sammenhængende og bæredygtige patientforløb.

Emne:

Psykiske lidelser 1, 1 dag

Kompetencer:

K109, K320, K321

Synopse:

Kurset omhandler vurdering, diagnostik, behandling og opfølgning af hyppige psykiske lidelser og symptomer i almen praksis med fokus på struktureret psykiatrisk anamnese, klinisk vurdering og korrekt faglig terminologi. Der arbejdes med differentiering mellem psykiske lidelser, stress-relaterede tilstande og reaktioner på livsbelastninger. Diagnostik og behandling af depression, angstlidelser og stress, herunder anvendelse af psykometriske tests, medicinsk behandling og monitorering, somatisk screening, støttesamtaler og henvisning til psykoterapeutiske tilbud. Der er fokus på risikovurdering, herunder selvmordsfare og andre alarmsymptomer, inddragelse af pårørende og socialmedicinske aspekter, samt på visitation og samarbejde ved mere komplekse tilstande som spiseforstyrrelser, ADHD, personlighedsforstyrrelser og psykotiske lidelser.

Der lægges vægt på den almenmedicinske rolle i tidlig opsporing, kontinuitet og koordination af forløb.

Formål:

At styrke uddannelseslægen til struktureret at identificere, diagnosticere og initialt behandle hyppige

psykiske lidelser i almen praksis, herunder at kunne foretage relevant risikovurdering, iværksætte behandling og opfølgning samt sikre rettidig visitation og samarbejde med psykiatri og øvrige aktører.

Emne:

Psykiske lidelser 2, 1 dag

Kompetencer:

K109, K318, K323

Synopse:

Kurset omhandler håndtering af patienter i krise samt patienter med tab, traumer, belastningsreaktioner og sorg i almen praksis. Der arbejdes med psykotraumatologi, normal og kompliceret sorg, differentiering i forhold til depression og PTSD samt med anvendelse af den personcentrerede konsultationsproces og basale samtalerapeutiske teknikker. Undervisningen inddrager relationelle problematikker, herunder samspilsproblemer, parforholdsproblemer og arbejdsrelaterede konflikter, samt lægens rolle i længerevarende og følelsesmæssigt krævende forløb. Endvidere inddrages lægens egen rolle, følelsesmæssige reaktioner og forebyggelse af belastning i arbejdet med psykisk sårbare patienter.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i at genkende, vurdere og støtte patienter med kriser, tab og traumer samt at kunne gennemføre støttende samtaler og indgå i relevante behandlings- og henvisningsforløb. At kunne anvende basale samtalerapeutiske teknikker, håndtere relationelle og emotionelle udfordringer i konsultationen og reflektere over egen rolle og belastning i arbejdet med psykisk sårbare patienter.

Emne:

Patienten med mistænkt alvorlig sygdom, 1 dag

Kompetencer:

K104, K315

Synopsis:

Kurset fokuserer på den praktiserende læges rolle i tidlig erkendelse, udredning og visitation af patienter med symptomer, der kan være udtryk for alvorlig eller malign sygdom, herunder kræft. Der arbejdes systematisk med genkendelse og håndtering af alarmsymptomer på tværs af organsystemer, herunder blødning, knudedannelse, B-symptomer, vedvarende hoste eller hæshed, ændrede afføringsvaner samt uforklaret anæmi og biokemiske afvigelser. Der er fokus på både oplagte og mere uspecifikke symptombilleder, herunder ændret lægesøgningsmønster og lægens kliniske fornemmelse baseret på kontinuitet og kendskab til patienten. Principper for primær udredning i almen praksis gennemgås, herunder rationel anvendelse af paraklinik, diagnostiske strategier, overdiagnostik og brug af lokale kræftpakkeforløb og diagnostiske enheder. Der inddrages desuden kommunikation ved mistanke om alvorlig sygdom, herunder information, krisereaktioner og opfølgning, samt etiske dilemmaer relateret til screening og genetisk disposition. Undervisningen er praksisnær og case baseret med fokus på beslutningstagning i den tidlige diagnostiske fase.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i tidligt at erkende, udrede og visitere patienter med mistanke om alvorlig sygdom, herunder malign lidelse, i almen praksis, herunder anvendelse af diagnostiske strategier, iværksætte relevant paraklinisk udredning og benytte kræftpakkeforløb hensigtsmæssigt. Derudover at kvalificere uddannelseslægen til at håndtere klinisk usikkerhed, kommunikere professionelt ved mistanke om livstruende sygdom samt sikre sammenhængende og rettidige patientforløb.

Emne:

Funktionel lidelse og kommunikation 1+2, 2 dage

Kompetencer:

K311, K318

Synopsis:

Gennemgang af udredning, diagnostik, behandling og opfølgning af patienter med funktionel lidelse i almen praksis med fokus på kommunikation og konsultationsproces. Der arbejdes teoretisk og praktisk med elementer fra TERM-modellen (The Extended Reattribution and Management Model) og med en personcentreret tilgang, som sikrer, at lægen forstår og tager udgangspunkt i patientens symptomer, bekymringer, sygdomsforståelse, funktionspåvirkning og forventninger til lægen. Der er fokus på diagnosen funktionel lidelse som differentialdiagnose tidligt i udredningsforløb, herunder diagnostik af både enkeltorgan- og multiorgantype samt berøring af helbredsangst og håndtering af diagnostisk usikkerhed. Kursisterne introduceres til dialog med patienter om funktionel lidelse, herunder forklaring af sygdommen og håndtering af vedligeholdende sygdomsadfærd samt forebyggelse af iatrogene skader, overudredning og kronisk funktionel lidelse. Sundhedsstyrelsens redskabssamling til funktionel lidelse inddrages i undervisningen, herunder prioritering af indsatser, tværfagligt samarbejde og lægens rolle som tovholder.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i at identificere, diagnosticere, udrede og håndtere patienter med diagnosen funktionel lidelse i almen praksis. At formidle den nyeste viden om funktionel lidelse. At træne interviewteknikker og dele af konsultationsprocessen i relation til patienter med funktionel lidelse. At øge viden om forebyggelse af iatrogene skader og udvikling af kronisk funktionel lidelse.

Emne:

Palliation, 1 dag

Kompetencer:

K316

Synopse:

Kurset omhandler håndtering af patienter med livstruende og uhelbredelig sygdom i almen praksis med særligt fokus på den praktiserende læges rolle i den basale palliative indsats. Med udgangspunkt i *Palliation – Klinisk vejledning for almen praksis (DSAM 2024)* gennemgås vurdering, behandling og opfølgning af patienter i palliative og terminale forløb. Der er fokus på lindring af hyppige palliative symptomer samt på støttende samtaler med patienter og pårørende, herunder håndtering af psykiske, sociale og eksistentielle problemstillinger. Kurset belyser desuden lægens rolle i det tværfaglige samarbejde omkring den terminale patient i eget hjem, herunder samarbejde med hjemmesygepleje, palliative teams og øvrige relevante aktører.

Desuden inddrages vejledning om sociale og lovgivningsmæssige støttemuligheder, herunder terminalerklæring og terminaltilskud. Undervisningen er praksisnær og case baseret med fokus på helhedsorienteret omsorg og kontinuitet i den sidste del af patientforløbet.

Formål:

At kvalificere uddannelseslægen til helhedsorienteret og fagligt kompetent varetagelse af basal palliation hos patienter med livstruende og uhelbredelig sygdom i almen praksis. Uddannelseslægen skal kunne lindre hyppige symptomer, gennemføre støttende samtaler og håndtere psykiske, sociale og eksistentielle behov samt indgå i tværfagligt samarbejde og vejlede om relevante støtteordninger med henblik på et sammenhængende og værdigt palliativt forløb.

Emne:

Den ældre patient, 1 dag

Kompetencer:

K308

Synopse:

Håndtering af den ældre patient i almen praksis med fokus på patienter med betydende funktionstab og skrøbelighed. Der arbejdes med en helhedsorienteret vurdering, hvor der tages hensyn til de særlige fysiologiske, psykologiske og sociale forhold, som gør sig gældende for denne patientgruppe, herunder atypisk sygdomspræsentation. Undervisningen omfatter udredning, diagnostik og behandling med fokus på multimorbiditet, faldtendens, funktionstab, ernæring, smertevurdering og smertebehandling samt medicinering, herunder polyfarmaci og uhensigtsmæssige bivirkninger. Der lægges vægt på den samlede

SPECIALEUDDANNELSEN

I ALMEN MEDICIN

kliniske vurdering ved overblikskonsultation, plejehjemslæge funktion eller opsøgende hjemmebesøg med henblik på at skabe overblik over den samlede sygdomsbyrde, identificere behandlingskrævende

problemstillinger, prioritere mellem behandlingsindsatser samt vurdere behov for rehabilitering, pleje og støtte.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer til selvstændigt at varetage udredning, behandling og opfølgning af ældre patienter med betydende funktionstab i almen praksis. Der lægges vægt på udvikling af evnen til helhedsorienteret klinisk vurdering, prioritere mellem behandlingsindsatser samt håndtere polyfarmaci og medicingennemgang i samarbejde med patienten og relevante samarbejdspartnere.

Emne:

Personlig uddannelse og udvikling + evaluering (½ time), 1 dag

Kompetencer:

K322, K323

Synopsis:

Kurset omhandler uddannelseslægens faglige, personlige og professionelle udvikling med fokus på identitet, lægerolle og overgangen til speciallægerollen i almen praksis i et sundhedsvæsen under forandring. Der arbejdes med balancen mellem faglighed, ansvar, arbejdspress, ledelse og privatliv samt refleksion over egne styrker, sårbarheder og udviklingsbehov. Undervisningen adresserer trivsel, forebyggelse af udbændthed og

etisk stress samt bevidsthed om egne værdier og grænser med henblik på et bæredygtigt arbejdsliv. Der inddrages læge-patient-relationen, kernefaglighed og klinisk dømmekraft i arbejdet under vilkår præget af kompleksitet og usikkerhed. Endvidere arbejdes der med planlægning af egen kompetenceudvikling gennem redskaber som audit, selvrefleksion og læring fra utilsigtede hændelser samt med implementering af ny viden via kollegial erfaringsudveksling, smågruppe- og klyngearbejde, kursusaktivitet og selvstudier. Der sættes desuden fokus på samarbejdsrelationer, lederrolle og livslang læring.

Formål:

At styrke uddannelseslægens evne til at varetage egen faglig, personlig og professionel udvikling og forberede overgangen til speciallægerollen i almen medicin. Styrke fokus på at kunne arbejde bevidst med trivsel, grænsesætning og livslang læring samt planlægge fortsat kompetenceudvikling med henblik på et bæredygtigt og meningsfuldt læge liv.